

IFLA/UNESCOs

SKOLEBIBLIOTEKMANIFEST

SKOLEBIBLIOTEKETS ROLLE I UTDANNING OG LÆRING FOR ALLE

IFLA/UNESCOs SKOLEBIBLIOTEKMANIFEST

Skolebiblioteket formidler informasjon og tanker som er avgjørende for å kunne fungere i dagens informasjons- og kunnskapsbaserte samfunn. Skolebiblioteket gir elevene de ferdigheter som er nødvendig for livslang læring og utvikling av fantasien, og gjør dem i stand til å ta sitt ansvar som medborgere.

SKOLEBIBLIOTEKETS HOVEDOPPGAVER

Skolebiblioteket gir hjelp til å søke etter informasjon og tilbyr bøker og ressurser som gjør det mulig for hele skolesamfunnet å utvikle en kritisk tenkemåte og effektivt benytte all slags informasjon i ulike medier. Skolebibliotekene inngår i et bredt bibliotek- og informasjonsnettverk i overensstemmelse med prinsippene i UNESCOs folkebibliotekmanifest.

De ansatte i skolebibliotekene gir hjelp når man skal bruke litteratur og andre informasjonskilder. Det kan gjelde kilder fra både egne og andre samlinger, både skjønnlitteratur og faglitteratur og både trykte og elektroniske medier. Materialet kompletterer og utfyller lærebøker, annet undervisningsmateriale og metodelære.

Det har vist seg at elevenes evne til å lese, lære, løse problemer og utnytte informasjons- og kommunikasjonsteknologi blir bedre hvis skolebibliotekarere og lærere samarbeider.

Skolebibliotekets tjenester må komme alle i skolesamfunnet til gode, uavhengig av alder, rase, kjønn, religion, nasjonalitet, språk eller sosial status. Skolebiblioteket må tilby særskilte tjenester og materiale til dem som ikke kan benytte seg av det alminnelige tilbudet.

Tilgjengeligheten til skolebibliotekets tjenester og samlinger bør baseres på FNs menneskerettighetserklæring og bør ikke underlegges noen form for ideologisk, politisk eller religiøs sensur eller kommersielle hensyn.

FINANSIERING, LOVGIVNING OG SAMARBEID

Skolebiblioteket er viktig i enhver langsiktig strategi for leseferdighet, utdanning, informasjonstilgang og økonomisk, sosial og kulturell utvikling. Ettersom ansvaret for skolebiblioteket kan ligge på lokalt, regionalt eller nasjonalt nivå, må det ha støtte i særskilt lovgivning og særskilte retningslinjer. Skolebibliotekene må ha et tilstrekkelig og langsiktig fundament i form av kompetent personale, materiale, teknologi og annet utstyr. Skolebibliotekenes tilbud skal være gratis.

Skolebiblioteket har en viktig rolle i det lokale, regionale og nasjonale bibliotek- og informasjonssamarbeidet.

Hvis skolebiblioteket deler lokaler og/eller ressurser med andre bibliotek, f.eks. et folkebibliotek, må de spesielle behovene som skolebiblioteket har, anerkjennes og imøtekommes.

SKOLEBIBLIOTEKETS MÅL

Skolebiblioteket er en integrert del av utdanningssektoren.

Følgende grunnleggende skolebibliotektenester er viktige for utviklingen av lese- og skriveferdighet, ferdigheter i informasjonsinnhenting, undervisning, utdanning og kultur:

- støtte og fremme de utdanningsmål som er nedfelt i skolens målsetting og læreplaner
- utvikle og oppmuntre barns leselyst og lyst til å lære og til å bli faste brukere av biblioteket gjennom hele livet
- tilby muligheter for å skape og bruke informasjon som middel til kunnskap, forståelse, fantasi og glede
- gi alle elever trening i å vurdere og bruke informasjon, uansett form, format eller medium, slik at de får innsikt i hva som kan være hensiktsmessige kommunikasjonsformer i samfunnet
- gi tilgang til lokale, regionale, nasjonale og globale ressurser og muligheter som gjør at elevene kan utveksle ideer, erfaringer og meninger
- organisere aktiviteter som fremmer kulturell og sosial bevissthet og åpenhet
- arbeide sammen med elever, lærere, skoleledelse og foreldre for å oppnå skolens overordnede målsetting
- rotfeste begrepene om åndsfrihet og tilgang til informasjon som grunnleggende for utviklingen av ansvarsfølelse og deltakelse i et demokratisk samfunn
- fremme lesing og gjøre skolebibliotekets tjenester og ressurser tilgjengelige både innenfor og utenfor skolen

Skolebiblioteket kan nå disse målene ved å utvikle mål, strategier og handlingsplaner for sine tjenester gjennom prioritering og anskaffelse av egnede informasjonskilder og ved å tilby veiledning og utdanning ved hjelp av velutdannet personale.

BEMANNING OG KOMPETANSE

Den fagutdannede skolebibliotekaren har ansvar for planlegging og styring av arbeidet, med støtte fra øvrige ansatte ved skolen og i samarbeid med folkebibliotek og andre aktører.

Skolebibliotekarens rolle kan variere innenfor de nasjonale økonomiske rammer og den lovgivning som ligger til grunn for budsjetter, læreplaner og undervisningsmetoder.

Det er enkelte kunnskapsområder som er avgjørende for at bibliotekarer skal kunne utvikle og administrere en effektiv skolebibliotekvirksomhet, nemlig bibliotekadministrasjon, informasjonshåndtering og pedagogikk.

I et samfunn hvor nettverksutvikling får stadig større betydning, må skolebibliotekene ha den kompetansen som trengs for å planlegge og undervise både lærere og elever i informasjonshåndtering. Skolebibliotekarer må derfor gis mulighet for en kontinuerlig kompetanseutvikling.

LEDELSE

For å sikre en effektiv og oversiktlig virksomhet er det nødvendig

- at det angis tydelig mål, prioriteringer og virksomhetsområder for skolebiblioteket i samband med skolens læreplaner
- at skolebiblioteket organiseres og drives etter profesjonelle standarder
- at skolebiblioteket er tilgjengelig for hele skolemiljøet og utgjør en del av lokalsamfunnet for øvrig.

Det må derfor oppmuntres til et nært samarbeid med lærere, andre skoler, skoleadministrasjonen, foreldre, andre bibliotek og øvrige grupper i lokalsamfunnet.

